

Ojczyzna to wielki, zbiorony obowiązek.

C. K. Norwid

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej
im. C.K .Norwida w Dąbrówce

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	3
II.	KONCEPCJA PRACY SZKOŁY.....	3
III.	SYLWETKA ABSOLWENTA	4
	III.1. SYLWETKA UCZNIĄ KOŃCZĄCEGO ETAP EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ	4
	III.2. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY.....	5
IV.	STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH.....	7
V.	TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE PROPONOWANE DO REALIZACJI W KLASACH I-III.....	10
VI.	TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE PROPONOWANE DO REALIZACJI PODCZAS GODZIN DO DYSPOZYCJI WYCHOWAWCY W KLASACH IV – VIII.....	13
VII.	TREŚCI WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE PRZEZNACZONE DO REALIZACJI PRZEZ NAUCZYCIELI POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW.....	17
VIII.	ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE.....	24
IX.	INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE PROCES WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY.....	28
X.	PODSTAWY PRAWNE.....	28
XI.	ZASADY EWALUACJI PROGRAMU.....	29

I. WSTĘP

Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły jest spójny ze szkolnym zestawem programów nauczania.

W proces wychowawczo – profilaktyczny zaangażowana jest kadra pedagogiczna i pracownicy obsługi w porozumieniu ze środowiskiem rodzinnym.

Za wychowanie młodego człowieka odpowiedzialna jest szkoła i rodzina.

Cele wychowawczo – profilaktyczne wynikają z diagnozy potrzeb środowiska szkolnego i rodzinnego oraz z kierunków polityki oświatowej państwa.

II. KONCEPCJA PRACY SZKOŁY

WIZJA SZKOŁY:

Czerpiąc z wartości chrześcijańskich, twórczości i myśli Patrona Szkoły oraz dorobku współczesnej wiedzy psychologiczno – pedagogicznej w szkole dąży się do integralnego rozwoju i osiągnięcia przez wychowanka pełni człowieczeństwa poprzez:

- wzbudzenie u uczniów potrzeby odpowiedzialności za własny rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i duchowy,
- wspomaganie w budowaniu i uwewnętrznianiu hierarchii wartości obiektywnie uznanych,
- ukształtowanie postaw godnych naśladowania.

MISJA SZKOŁY:

Szkoła przyjazna, bezpieczna, wolna od przemocy i agresji oraz nowoczesna dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

znajdują odzwierciedlenie w sylwetce absolwenta Szkoły Podstawowej im. C.K. Norwida w Dąbrówce

III. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

III.1 SYLWETKA UCZNIA KOŃCZĄCEGO ETAP EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ :

SFERA FIZYCZNA:

- jest sprawny motorycznie i aktywny ruchowo,
- dba o higienę osobistą,
- stosuje zasady racjonalnego odżywiania,
- jest wytrwały w działaniu i dążeniu do celu,
- adekwatnie zachowuje się w sytuacjach zwycięstwa i porażki,
- samodzielnie organizuje czas poświęcony na wypoczynek,

SFERA PSYCHICZNA (EMOCJONALNA I INTELEKTUALNA):

- rozpoznaje i rozumie własne emocje i uczucia oraz nazywa je,
- rozpoznaje, rozumie i nazywa emocje innych osób,
- przedstawia własne emocje i uczucia za pomocą prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej oraz w różnych formach ekspresji,
- panuje nad emocjami i wyraża je w aprobowany sposób,
- odczuwa więzi uczuciowe i potrzebę ich budowania, w tym więzi z rodziną, społecznością szkolną i wspólnotą narodową,
- ma potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, twórczego i krytycznego myślenia,
- stawia pytania, dostrzega problemy, zbiera informacje potrzebne do rozwiązania problemów,
- obserwuje zjawiska przyrodnicze i społeczne, wykonuje eksperymenty i doświadczenia, posiada umiejętność formułowania wniosków i spostrzeżeń,
- jest tolerancyjny, uznaje prawo do inności,
- posiada umiejętność samodzielnej eksploracji świata, rozwiązywania problemów i stosowania zdobytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych,

SFERA SPOŁECZNA:

- potrafi komunikować się z innymi
- zna podstawowe prawa i obowiązki wynikające z pełnionych ról społecznych,
- ma potrzebę i umiejętność identyfikowania się z grupami społecznymi w których funkcjonuje,
- przyjmuje konsekwencje swojego postępowania,
- nawiązuje relacje z rówieśnikami i podtrzymuje je,
- sprawiedliwie i uczciwie ocenia zachowanie własne i innych ludzi,
- współdziała i współpracuje w grupie,
- samodzielnie wyraża swoje oczekiwania i potrzeby społeczne,

- obdarza szacunkiem innych za pomocą prostych form wyrazu,
- pomaga słabszym i potrzebującym,
- rozwiązuje konflikty i spory,

SFERA AKSJOLOGICZNA(DUCHOWA):

- analizuje proste sytuacje, odróżnia dobro od zła,
- ma świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne lokalne i narodowe,
- stosuje się do norm i zasad przyjętych w środowiskach społecznych,
- odwołuje się do przyjętych zasad i wartości w ocenie własnego postępowania i innych,
- identyfikuje i rozwija własne zainteresowania,
- jest zmotywowany do nauki i pracy nad pożądanymi cechami charakteru,
- wyznacza sobie wstępne cele życiowe z uwzględnieniem wartości uznanych przez środowisko domowe i szkolne.

III.2. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

SFERA FIZYCZNA:

- zna i stosuje zasady racjonalnego odżywiania zgodnie z aktualną wiedzą medyczną,
- wykorzystuje ruch jako sposób dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- wyodrębnia czas na odpoczynek,
- racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne.

SFERA PSYCHICZNA (EMOCJONALNA I INTELEKTUALNA):

- jest odpowiedzialny za siebie,
- jest współodpowiedzialny za innych,
- troszczy się o otaczający świat/ środowisko,
- dostrzega u siebie emocje, zna ich źródła i potrafi je adekwatnie wyrażać,
- nie używa żadnych środków psychoaktywnych,
- zna swoje słabe i mocne strony i konstruktywnie je kształtuje,
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy.

SFERA SPOŁECZNA:

- nawiązuje satysfakcjonujące relacje z innymi,
- konstruktywnie pełni role społeczne,
- stosuje zasady skutecznej komunikacji,
- współdziała w grupie,
- posiada umiejętności społeczne – kompromisu, negocjacji, mediacji, asertywności,

SFERA AKSJOLOGICZNA – DUCHOWA:

- posiada konstruktywny system wartości,
- ma poczucie sensu życia i istnienia człowieka,
- stosuje się do norm i wzorów zachowań uznanych w grupie społecznej,
- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności w tym, wartości chrześcijańskich,
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły, przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia

IV. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

DYREKCJA SZKOŁY:

- Stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- Sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne; dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- Inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- Stwarza warunki do działania w szkole : wolontariuszy i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- Współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- Czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- Nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- Nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

RADA PEDAGOGICZNA:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z radą rodziców,
- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

NAUCZYCIELE:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu przyjętego w społeczności szkolnej w porozumieniu ze środowiskiem rodzinnym systemu wartości,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.

WYCHOWAWCY KLAS:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym
- opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

ZESPÓŁ WYCHOWAWCÓW:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły,
- inne, wynikające ze specyfiki potrzeb danej szkoły.

PEDAGOG SZKOLNY/PSYCHOLOG:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach, współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno - wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,

RODZICE:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej w szkole,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- rada rodziców uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

SAMORZĄD UCZNIOWSKI:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrekcją szkoły,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców i radą pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

V. TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE PROPONOWANE DO REALIZACJI W KLASACH I-III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I-III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo- skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym

	<p>środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność;</p> <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci;
--	---

OBSZAR	ZADANIA-KLASY I-III
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań Cd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów; przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z

	<p>narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach;</p> <ul style="list-style-type: none">• przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;• kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
--	---

VI. TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE PROPONOWANE DO REALIZACJI PODCZAS GODZIN DO DYSPOZYCJI WYCHOWAWCY W KLASACH IV - VIII

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie- edukacja zdrowotna	<p>Nabywanie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady gdy zaczynają się trudności .</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości.</p> <p>Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązanie – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p>
OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII

Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących, głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p>
OBSZAR	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	<p>Zapoznanie ze znaczeniem zainteresowań w życiu człowieka.</p> <p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.</p>	<p>Rola zainteresowań w życiu człowieka. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.</p> <p>Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych</p>	<p>Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm</p>	<p>Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p> <p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p>

	Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.	Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
--	---	---	--	--	---

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasy VIII
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych –</p>

	troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.	kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.
--	--	---	--	--	---

VII. TREŚCI WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE PRZEZNACZONE DO REALIZACJI PRZEZ NAUCZYCIELI POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW.

EDUKACJA ZDROWOTNA

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ:
EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA	<ul style="list-style-type: none"> - dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; - ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; - posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej; - posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; - reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa zdrowia jego lub innych osób; - wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożyciu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; - przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; - ubiera się odpowiednio do pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystuje np. internet; - ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka.
INFORMATYKA	<ul style="list-style-type: none"> - w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych.
BIOLOGIA	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; - uzasadnia konieczność ochrony przyrody; - opisuje i prezentuje postawę i zachowanie człowieka odpowiedzialnie korzystając z dóbr przyrody.
WYCHOWANIE FIZYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; - opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; - opisuje zasady zdrowego odżywiania; - przestrzega zasady higieny osobistej i czystości odzieży; - przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; - omawia sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia; - wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te na które może mieć wpływ; - omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; - wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnione odchudzanie się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśniowej; - wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania.
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje przypadki wymagające postawy asertywnej; - podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnienia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; - przedstawia różne formy zachowań asertywnych.
PRZYRODA	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; - doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało jak i najbliższe otoczenie;

	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijania zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się.
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym, a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; - wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ do takich, na które nie może mieć wpływu; - omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; - dobiera i demonstrowa umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); - wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; - ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działań na rzecz własnego zdrowia; - ustala, co sam może zrobić, aby stworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.).
TECHNIKA	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje postawę odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; - kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu.
WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> - radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu.

KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy : rodzina , klasa w szkole , drużyna sportowa , społeczność lokalna , naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; - przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu przyjętych norm i zasad; - współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; - dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; - dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; - odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; - ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu należy się szacunek, że z szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną, a także symbole tych wspólnot; - szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; - uwzględnia coraz częściej dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; - wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; - wchodzi w relację z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; - naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów
-------------------------	---

	<p>literackich, filmów, i innych źródeł;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem
INFORMATYKA	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w zespołowym rozwiązywaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowane portal edukacyjny; - identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; - bierze udział w różnych formach współpracy tj.: programowanie w parach lub zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy.
WYCHOWANIE FIZYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzją sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; - pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; - wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; - wyjaśnia „jak należy zachowywać się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; - omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i oddzielnej płci; - identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie swojej własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość swoich słabych stron, nad którymi należy pracować; - wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; - wskazuje umiejętności adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; - współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatie; - motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoba niepełnosprawna, osoby starsze).
WOS	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; - wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; - uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); - przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; - wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści, przedstawia różne formy współpracy w grupie; - rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; - przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy
PRZYRODA	<ul style="list-style-type: none"> - zachęca do działania na rzecz środowiska lokalnego; - doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełni rolę lidera w zespole;
BIOLOGIA	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady savoir- vivre’u w różnych sytuacjach społecznych; - rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenia w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa;

	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak by nie zranić drugiego; - bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania.
--	---

KULTURA – WARTOŚCI, NORMY I WZORY ZACHOWAŃ

SZKOŁA PODSTAWOWA	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ:
KLASA I-III	<ul style="list-style-type: none"> -ocenia swoje postępowanie i innych osób , odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń , życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadość uczynienie, przepraszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz respektowane przez środowisko szkolne; - szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; - określa, co jest dobre, a co jest złe w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; - odróżnia od szczęścia od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; - odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
JĘZYK POLSKI	<ul style="list-style-type: none"> -kształtuje umiejętności uczestnictwa w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; - rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; - kształtuje postawę szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; - rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; - rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do selekcji syntezy oraz wartościowania; - rozwija umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłowu, przepisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; - kształci nawyki systematycznego uczeni się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; - jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji swojej pracy;
HISTORIA	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
MUZYKA	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; - zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów muzyki i wartości muzyki popularnej; - zna i wymienia instytucje upowszechniania kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalności a także śledzi wydarzenia artystyczne; - uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); - angażuje się w kreowania kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; -uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych ;

	<p>-stosuję zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej : odpowiednie zachowanie podczas koncertu , przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców.</p>
PLASTYKA	<p>- zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); -zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”.</p>
WOS	<p>- uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; - podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wskazuje odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; - wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsce ich zwartego zamieszkania; przedstawia - za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; - uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno – kulturowe (regionalną, narodową/ etniczną, państwową/ obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; - planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;</p>
PRZYRODA	<p>- kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;</p>
GEOGRAFIA	<p>- łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; - przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; - rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; - ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorców na arenie międzynarodowej); - kształtuje pozytywne, emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym a także z całą planetą Ziemią; - rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno – kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; - przełamuje stereotypy i kształtuje postawę szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.</p>
INFORMATYKA	<p>- opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komórkowych, takie jak bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenia się informacją; - postępuje etycznie w pracy z informacjami.</p>
WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE	<p>- jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie</p>

BEZPIECZEŃSTWO – PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH (PROBLEMOWYCH)

<p>EDUKACJA WCZESNOSZKOLNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; - rozróżnia podstawowe znaki drogowe, przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego; - stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, poznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; - ma świadomość istnienia zagrożeń dla środowiska naturalnego, np. mgła, zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza i ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach - stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasadę netykiety; - rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystając z technologii, zwłaszcza z sieci Internet.
<p>INFORMATYKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza z sieci Internet; - przestrzega ogólne zasady przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie
<p>WYCHOWANIE FIZYCZNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; - omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; - wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; - wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; - wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
<p>WOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; - przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu, rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; - wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; - przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb pozarządowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
<p>INFORMATYKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; - uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; - wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; - stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi informacjami; - ocenia krytycznie informacje i ich źródła w szczególności w sieci; pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzystania nich.
<p>TECHNIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przewiduje zagrożenie płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu; - analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w

	typowych sytuacjach zagrożenia).
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA	- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); - wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych.
WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE	- świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcony.

Proces wychowania toczy się nieustannie, w każdym momencie kontaktu wychowanka z osobą wychowującą (wychowawca, nauczyciel, pracownik obsługi).

Tym niemniej, największe możliwości oddziaływania na dziecko ma wychowawca klasy.

Plany wychowawcze klas wynikać mają z :

- wyników diagnozy wychowawczej klasy,
- ważnych wydarzeń z życia klasy,
- priorytetów wychowawczych ustalanych do realizacji na dany rok szkolny,
- Programu Wychowawczo- Profilaktycznego Szkoły,
- Planu Pracy Szkoły ustalanego na dany rok szkolny.

VIII. ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE

Profilaktyka w szkole jest podrzędna w stosunku do wychowania i ma kompensować jego niedostatki.

Obejmuje równoległe trzy obszary działania:

1. wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu – budowanie odporności i konstruktywnej zaradności,
2. ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
3. inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Cele profilaktyki w szkole:

- dostarczanie wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń,
- kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych – rozwijanie mechanizmów samokontroli opartej na wartościach,
- kształtowanie umiejętności intrapsychicznych (dojrzewanie i kontrolowanie m. in. emocji, motywacji, procesów poznawczych, wolicjonalnych czy samooceny) – ponieważ człowiek, który nie radzi sobie ze sobą, nie jest w stanie poradzić sobie z wyzwaniem zewnętrznego świata;
- kształtowanie umiejętności interpersonalnych w oparciu o realną bliskość, a nie media elektroniczne ,
- kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów – samodzielne, twórcze myślenie,
- rozwijanie więzi z grupą społeczną – przeciwdziałanie wykluczeniu, izolacji, manipulacji,
- uczenie odpowiedzialności – akceptowanie skutków własnych wyborów i działań,
- rozwijanie środowiska szkolnego i rodzinnego – gdyż są to dwa podstawowe obszary, w których odbywa się rozwój i dojrzewanie uczniów, a konstruktywny rozwój może zachodzić jedynie w rozwijającym się środowisku, zaś dojrzewanie – w środowisku dojrzałym;
- kształtowanie i egzekwowanie norm i reguł sprzyjających zdrowemu życiu i rozwojowi,

- wczesne rozpoznawanie zagrożeń, diagnozowanie dysfunkcji oraz budowanie sieci wsparcia i pomocy dla osób i grup wysokiego ryzyka – ponieważ brak wczesnej i skutecznej interwencji prowadzi do rozwoju problemów.

Działania profilaktyczne w naszej szkole wynikają z diagnozy jakości funkcjonowania uczniów – min. czynników ryzyka.

Są nimi:

1. Narastające zjawisko zachowań przemocowych i agresywnych wśród uczniów głównie w cyberprzestrzeni.
2. Liczna grupa uczniów objęta opieką Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z powodu różnego rodzaju trudności i ograniczeń mających wpływ na efektywne uczenie się.
3. Dysfunkcje behawioralne – nadużywanie Internetu.
4. Wzrastająca grupa uczniów z zachwianym mirem rodzinnym.

Czynniki chroniące określone na podstawie diagnozy:

1. W wysokim stopniu spójny system wartości uczniów, rodziców i szkoły, czerpiący z wartości chrześcijańskich oraz twórczości patrona szkoły.
2. Dość dobra baza dydaktyczno-wychowawcza szkoły.
3. Bogata oferta zajęć rozwijających zainteresowania.
4. Dobre warunki bytowe zdecydowanej większości uczniów.
5. Bogaty kalendarz imprez i uroczystości szkolnych.
6. Przygotowanie merytoryczne większości wychowawców do realizacji programów profilaktycznych.
7. Zasoby organizacyjne – Samorząd Uczniowski, wolontariat uczniowski w dwóch kategoriach wiekowych.

Profilaktyka uniwersalna jest stale spleciona z oddziaływaniami wychowawczymi. Wsparta jest realizacją programów profilaktycznych takich jak:

- *Spójrz inaczej,*
- *Trzymaj formę,*
- *Znajdź właściwe rozwiązanie,*
- *Nie pal przy mnie proszę,*
- *Program domowych detektywów,*
- *Kleszcz mały i duży nic dobrego nie wróży,*
- *Program dla szkoły.*

Adekwatnie do potrzeb wdraża się działania z poziomu profilaktyki selektywnej bądź wskazującej.

PLAN DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

	Zadania	Działania	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
UCZNIOWIE	Przeciwdziałanie zachowaniom przemocowym, profilaktyka zachowań ryzykownych	przeprowadzenie cyklu dyskusji wg przygotowanego zestawu zagadnień	wychowawcy	cały rok
		warsztaty w klasach realizowane przez specjalistów pozaszkolnych	dyrekcja szkoły, pedagog i psycholog szkolny	I semestr
		Konkursy profilaktyczne : <i>Razem przeciw przemocy</i> <i>Ruch daje moc</i>	pedagog, psycholog szkolny	II semestr
		Program artystyczno-profilaktyczno-ewangelizacyjny „ <i>Ku wolności</i> ”	katecheta, pedagog szkolny	styczeń
		Mikołajki profilaktyczne	pedagog, psycholog szkolny	grudzień
		Dzień pomysłów na Zdrowy Styl Życia	psycholog, pedagog szkolny, nauczyciele w-f	marzec
	Rozwijanie strategii radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	Warsztaty w klasach nt.: <i>Radzenie sobie w sytuacjach trudnych</i>	pedagog szkolny	cały rok
Rozwijanie samoświadomości nt. mechanizmów własnych działań	Zajęcia psychoedukacyjne w klasach nt. <i>Motywacja człowieka, a efektywne uczenie się</i>	Psycholog szkolny	cały rok	

NAUCZYCIELE	Podnoszenie kompetencji do pracy z uczniami z utrudnieniami w uczeniu się.	Szkolenie Rady Pedagogicznej przez specjalistę spoza szkoły	Dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog szkolny	I semestr
	Podnoszenie kompetencji do rozwiązywania sytuacji trudnych związanych z przemocą rówieśniczą.	Szkolenie rady Pedagogicznej przez specjalistę spoza szkoły	Dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog szkolny	II semestr
RODZICE	Podnoszenie kompetencji wychowawczych	Wspomaganie w formie spotkania psychoedukacyjnego rodziców ze specjalistą zewnętrznym na temat: <i>Znaczenie jakości relacji dziecko-rodzic dla motywacji efektywności do uczenia się.</i>	Dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog szkolny	I semestr
		Spotkanie psychoedukacyjne rodziców ze specjalistą zewnętrznym na temat: <i>Wspomaganie dziecka w kryzysie</i>	Dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog szkolny	II semestr
		Indywidualne porady, konsultacje z wychowawcami oraz szkolnymi specjalistami	Wychowawcy, szkolni specjaliści	cały rok

IX. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE PROCES WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY W SZKOLE:

- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Wołominie,
- Ośrodek Opieki Społecznej w Dąbrówce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Wołominie,
- Interdyscyplinarnym Zespołem ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sąd Rodzinny i dla Nieletnich w Wołominie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie,
- Komenda Powiatowa Policji ,
- Gminny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

X. PODSTAWY PRAWNE:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1379).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2016 r. poz. 895).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 298).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- -pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2013 r. poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1113).
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na dany rok szkolny.
- Statut Szkoły Podstawowej im. C.K. Norwida w Dąbrówce.

XI. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU.

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego.

Ewaluacja przeprowadzona będzie poprzez:

1. obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
2. analizę dokumentacji,
3. przeprowadzenie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców, nauczycieli,
4. rozmowy z rodzicami,
5. wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
6. analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzona będzie w każdym roku szkolnym przez zespół wychowawców. Wyniki zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej oraz Radzie Rodziców.

Program wychowawczo- profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej im. C. K. Norwida w Dąbrówce w dniu 27.09.2017r.